

EELNÕU
KOMISJONID:

hariduskomisjon	
majanduskomisjon	
kultuuri- ja spordikomisjon	
kogukonnakomisjon	
revisjonikomisjon	
sotsiaalkomisjon	
eestseisus	

PÕLTSAMAA VALLAVOLIKOGU

O T S U S

Põltsamaa

XX.OX.2024 nr

Põltsamaa valla tuuleparkide kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu, I etapi - asukoha eelvaliku ja keskkonnamõju strateegilise hindamise esimese etapi aruande vastuvõtmine eelvaliku otsuse alusel eelvalikuala nr 8/19 osas.

Põltsamaa Vallavolikogu algatas 30.12.2021 otsusega nr 1-3/2021/59 kogu Põltsamaa valla territooriumil tuuleparkide ja nendele vajaliku taristu kavandamiseks kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu (KOV EP) ning planeeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) koostamise koos vajalike uuringute läbiviimisega.

KOV EP koostamisest huvitatud isikud on Enefit Green AS (11184032) ja Osühing Irbeni (registrikood 10310434).

PlanS § 109 lg 1 sätestab, et pärast PlanS § 108 lõike 2 kohaste muudatuste tegemist KOV EP eelvaliku otsuse eelnõus ja KSH esimese etapi aruandes teeb kohaliku omavalitsuse volikogu asukoha eelvaliku ja KSH esimese etapi aruande vastuvõtmise või sellest keeldumise otsuse.

PlanS § 109 lg 2 kohaselt kinnitab asukoha eelvaliku otsuse vastuvõtmisega kohaliku omavalitsuse volikogu, et valitud asukoht on kõige sobivam KOV EP-ga kavandatava ehitise püstitamiseks ning et ehitise asukoht, püstitamise üldised tingimused, asukoha eelvaliku tegemine, asukoha eelvaliku otsus ja KSH esimese etapi aruanne vastavad õigusaktidele ning KSH esimese etapi aruande väljatöötamise kavatsuses sisalduv teave on piisav erinevate kaalutud asukohtade vahel valiku tegemiseks.

PlanS § 95¹ lg 3 kohaselt on kohaliku omavalitsuse tuuleparki kavandava eriplaneeringu asukoha eelvaliku otsuse alusel kehtestatud kohaliku omavalitsuse eriplaneering projekteerimistingimuste andmise alus.

I Põltsamaa valla tuuleparkide KOV EP menetluskäik

Vastavalt PlanS §-le 100 toimus ajavahemikul 19.09.2022-20.10.2022 KOV EP asukoha eelvaliku lähteseisukohtade (LS) ja KSH väljatöötamise kavatsuse (VTK) avalik väljapanek. LS-i ja KSH VTK avaliku väljapaneku tulemuste avalikud arutelud toimusid 05.12.2022 ja 05.01.2023 Põltsamaa Kultuurikeskuses. Kõigi laekunud ettepanekute ja vastustega ning esitatud ettepanekute põhjal täiendatud LS ja KSH VTK-ga saab tutvuda veebilehel: <https://www.poltsamaa.ee/tuulepark>.

LS-le ja KSH VTK-le tuginedes koostas Skepast&Puhkim OÜ töö nr 2022-0046 „Põltsamaa valla tuuleparkide kohaliku omavalitsuse eriplaneering, I etapp, asukoha eelvalik“ koos lisadega (käesoleva otsuse lisa 1):

1. Põltsamaa valla tuuleparkide eriplaneeringu mõjude hindamise, sh KSH aruande eelnõu;
2. Põltsamaa valla tuuleparkide eriplaneeringu mõjude hindamine, sh KSH. Kolme tuulepargiala mõjude ja leevendusmeetmete täpsustamine.

KOV EP asukoha eelvaliku seletuskiri koos KSH esimese etapi aruande (KSH I) ja kolme tuuleala täpsustusega esitati PlanS § 105 alusel [xx].[xx].2024 valitsusasutustele kooskõlastamiseks ja puudutatud isikutele arvamuse avaldamiseks. Esitatud kooskõlastuste ja arvamuste alusel tehti EP asukoha eelvaliku seletuskirjas ja KSH I-s vajalikud muudatused.

Vastavalt PlanS §-le 106 toimus [xx].[xx].2024-[xx].[xx].2024 EV eelnõu ja KSH I avalik väljapanek [avaliku väljapaneku asukoht].

PlanS § 107 järgne EV eelnõu ja KSH I avaliku väljapaneku tulemuste avalikud arutelud toimusid [xx].[xx].2024 [asukoht].

Avaliku väljapaneku ja avaliku arutelu tulemuste alusel tehti EV eelnõu ja KSH I-s vajalikud muudatused (PlanS § 108 lg 2).

[täiendada vastava menetlusetapi järel]

II EV eelnõu ja KSH I tulemusena selgunud eelvalikualad

A. Eelvalikualade kujunemine

Eriplaneeringu ala hõlmab kogu Põltsamaa valla territooriumi, kuid tuulepargi alasid Kaitseministeeriumi kompensatsiooniala piirist ida poole ei kavandata. Planeeringuala suurus on 889,56 km².

LS ja VTK etapis tehti peamiste kriteeriumite (otsuse lisa 1 asukoha eelvaliku seletuskiri ptk 2.4) alusel välistavate alade analüüs, mille alusel kujunesid esialgsed eelvalikualad seisuga 15.12.2022. Edasi koostati planeerija, huvitatud isikute ja omavalitsuse koostöös tuulikute põhimõtteline paigutus, mis lähtus printsiibist, et tuulikud asuvad üksteisest võrdsetel kaugustel 1000 m vahega. Edasisest alade valikust otsustati välja jätta „Üle-eestiline maismaalinnustiku analüüsi“ alusel määratud tsoon 1 alad, kuna need eeldavad mahukaid linnustiku uuringuid, millega 30.12.2021 algatatud eriplaneeringu ajagraafiku raames arvestatud ei ole. Täiendavalt leiti, et kuna Põltsamaa vallas on piisavalt tuulealasid, mis on väljapool tsoon 1, siis oli otstarbekas tsoon 1 alad jätta puutumata ning leida sobivad tuulepargialad nende alade hulgast, kus on häiring väiksem. Kuivõrd EP on lähiaastate ehitustegevuse

aluseks, siis otsustati välja jätta ka need alad, millel puudub lähiajal majanduslik perspektiiv, sest ala asub liitumiseks sobivast elektriliinist liiga kaugel, alale juurdepääs on keeruline, alale paigutuvate tuulikute võimalik arv on majanduslikult mõistliku tuulepargi rajamiseks liiga väike jne. Edasisest alade valikust otsustati välja jätta ala nr 2a ja 2b, mille osas ilma detailsete linnustiku uuringuteta ei saa teha otsust ala põhimõttelise sobivuse kohta. Rohevõrgustikust ja Natura alast tulenevalt ei saa alale paigutada rohkem kui 2 tuulikut, mistõttu tekib küsitavus ala majanduslikust otstarbekusest. 07.08.2023 toimunud koosoleku põhjal otsustati, et esitatud tuuleparkide eelvaliku alad on sobivad, kuna KSH tulemuste põhjal välistavaid asjaolusid ei ilmnenud. Aladele numbritega 4/13, 7/18 ja 8/19 otsustas omavalitsus 02.11.2023 koosolekul loobuda detailse lahenduse koostamisest, kuna neis asukohtades ei esine välistavaid tegureid tuulepargi edasiseks kavandamiseks projekteerimistingimustega ning asukoha eelvaliku otsuses on toodud projekteerimistingimuste andmise aluseks olevad tingimused (PlanS § 95¹). Aladele 4/13, 7/18 ja 8/19 koostati täpsustatud lahendus (otsuse lisa 1 asukoha eelvaliku seletuskiri joonis 12 ning peatükk (ptk) 2.3; asukoha eelvaliku lisa 2) ja vajadusel täpsustati KSHst tulenevaid tingimusi (otsuse lisa 1 asukoha eelvaliku seletuskiri ptk 3; asukoha eelvaliku lisa 2). Täpsustatud lahendus ja tingimused on projekteerimistingimuste andmise aluseks.

Mõjude hindamise käigus kirjeldati, analüüsiti ja hinnati EP I etapi elluviimisega kaasneva võimalike mõjusid, tehti ettepanekuid keskkonna jaoks soodsaima, st väiksema mõjuga lahendusvariandi valikuks, tuvastati uuringuvajadused ning kavandati meetmed olulise ebasoodsa keskkonnamõju ennetamiseks ja leevendamiseks.

Kuna EP I etapi väljundina määratakse kindlaks tuulepargi ja selle toimimiseks vajaliku taristu võimalikud asukohad (alad), kuid ei panda paika tuulikute ja nendega kaasneva taristu täpset paiknemist arendusaladel, siis jääb ka I etapi mõjude hindamine samale tasemele ehk hinnatakse tuulepargiks ja selle toimimiseks vajaliku taristu jaoks kavandatavate alade sobivust.

Mõjude hindamise läbiviimise aluseks on olnud eriplaneeringu lähteseisukohtade ja KSH väljatöötamise kavatsus (EP LS ja KSH VTK) ning selles toodud esialgsed tuuleparkideks võimalikult sobivad alad, eeldatavalt mõjutatava keskkonna kirjeldus, hinnatavad valdkonnad ning mõjude hindamise meetodika, sh EP I etapi raames läbiviidavad uuringud.

Mõjude hindamise I etapi aruanne on aluseks eriplaneeringu I etapile järgnevale etapile (detailse lahenduse ehk II etapi mõjude hindamise, sh KSH aruande koostamisele või projekteerimistingimuste etapis teostatavale keskkonnamõjude hindamisele).

Kokkuvõttes, Põltsamaa valda kavandatakse asukoha eelvaliku raames 10 tuulepargi ala (lisa 1 asukoha eelvaliku seletuskiri joonis 2 ja joonis 7, tabel 1 ja tabel 2), kuhu võib kavandada tuulikuid ning tuulepargi toimimiseks vajalikke ehitisi. Planeeringulahenduse kujunemine on täpsemalt kirjeldatud lisa 1 asukoha eelvaliku seletuskirja peatükis 2.4.

B. Otsustamine eelvaliku alade kaupa

PlanS võimaldab KOV EP asukoha eelvaliku vastuvõtmist ja KOV EP kehtestamist alade kaupa. Sellest tulenevalt võetakse käesoleva otsusega PlanS § 109 kohaselt vastu Põltsamaa valla tuuleparkide eriplaneeringu asukoha eelvaliku eelnõu (EV eelnõu), keskkonnamõju strateegilise hindamise esimese etapi (KSH I) aruanne ja kolme tuuleala täpsustus (käesoleva otsuse lisa 1 lisa 2) eelvalikuala nr 8/19

osas. Eelvalikuala nr 8/19 valitakse tuuleparkide arendamiseks sobivaks, eesmärgiga pärast Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi poolset heakskiitmist kehtestada sama ala osas eriplaneering asukoha eelvaliku otsuse alusel, loobudes detailse lahenduse koostamisest (PlanS § 95¹ lg 1-2, § 109 lg 2, § 121 lg 2 ja § 122 lg 1).

Teiste välja valitud eelvalikualade osas tehakse vastavad vastuvõtmise või sellest keeldumise otsused eraldiseisvalt. Tegemist on osahaldusaktidega haldusmenetluse seaduse (HMS) § 52 lg 1 p 1 mõttes.

III KOV EP vastu võtmine asukoha eelvaliku otsuse alusel ja detailse lahenduse koostamisest loobumine eelvalikualal nr 8/19

Elektrituruseaduse ja teiste seaduste muutmise seadus 696 SE (696 SE) alusel 17.03.2023 jõustunud PlanS § 95¹ lg 1 sätestab, et kohaliku omavalitsuse üksus võib tuuleparki kavandava kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu koostamisel loobuda detailse lahenduse koostamisest ja kehtestada planeeringu asukoha eelvaliku otsuse alusel, kui puuduvad välistavad tegurid tuulepargi edasiseks kavandamiseks projekteerimistingimustega ning asukoha eelvaliku otsuses on toodud projekteerimistingimuste andmise aluseks olevad tingimused.

Ehitusseadustiku ja planeerimisseaduse rakendamise seaduse (EhSRS) § 30⁶ sätestab, et PlanS § 95¹ kohaldatakse ka enne sätte jõustumist (17.03.2023) algatatud planeeringutele, mille osas ei ole asukoha eelvaliku otsust veel tehtud.

Põltsamaa valla KOV EP eelvalikuala nr 8/19 osas on eeltoodud tingimused täidetud (täpsemad viited käesoleva otsuse ptk-s II.A):

a) Asukoha eelvaliku seletuskirjas ja KSH I on selgitatud eelvalikualade moodustumise (ka KSH) meetodikat. Lõplikud eelvalikualad (sh eelvalikuala nr 8/19) on määratud, arvestades mõju looduskeskkonnale, inimese tervisele ja heaolule, sotsiaalmajanduslikule keskkonnale jt valdkondadele, mida hinnati KSH I koostamise käigus asukoha eelvalikule vastavas täpsusastmes. Asukoha eelvaliku seletuskiri, KSH I ja kolme tuuleala täpsustus sisaldavad eelvalikualade kujunemise analüüsi, millest lähtuvalt on võimalik järeldada, et tuulepargi rajamine eelvalikualale nr 8/19 on võimalik ning puuduvad välistavad tegurid tuulepargi edasiseks kavandamiseks projekteerimistingimustega.

b) Asukoha eelvaliku etapis on Natura asjakohase hindamise käigus (otsuse lisa 1 lisad – lisa 1 KSH I aruande ptk 6 ja lisa 2) jõutud järeldusele, et tuulepargialale nr 8/19 asukoha eelvalikuga kehtestatavates parameetrites tuulepargi rajamine ei mõjuta ebasoodsalt Natura 2000 võrgustiku alade terviklikkust ja kaitse-eesmärkide seisundit.

c) Eriplaneeringu aluseks on vastu võetud Põltsamaa valla üldplaneering, kuhu on koondatud ajakohane teave ning vajalikud asjakohased tingimused haldusreformi eelsete valdade kehtivatest üldplaneeringutest.

Kokkuvõttes, eelvalikualal nr 8/19 on õigustatud loobumine detailse lahenduse koostamisest ja KOV EP asukoha eelvaliku otsuse alusel kehtestamine.

IV Eelvalikuala nr 8/19 projekteerimistingimuste andmise aluseks olevad tingimused

A. Projekteerimistingimuste andmise võimalikkus

PlanS § 95¹ lg 3 kohaselt on kohaliku omavalitsuse tuuleparki kavandava eriplaneeringu asukoha eelvaliku otsuse alusel kehtestatud kohaliku omavalitsuse eriplaneering projekteerimistingimuste andmise alus.

Ehitusseadustiku (EhS) § 26¹ kohaselt lähtutakse asukoha eelvaliku otsuse alusel kehtestatud KOV EP alusel rajatavate ehitiste ehitusprojekti koostamiseks projekteerimistingimuste andmisel EhS § 26 lõike 3 punktidest 2 ja 4 ning määratakse EhS § 26 lõikes 4 nimetatud tingimused.

B. Projekteerimistingimuste andmise aluseks olevad tingimused eelvalikualal nr 8/19

Eelvalikualal nr 8/19 tuleb projekteerimistingimuste andmise aluseks võtta järgmised tingimused:

1. Projekteerimistingimuste menetluses ja andmisel tuleb järgida asukoha eelvaliku seletuskirjas ja selle lisades - KSH I ja lisa 2 toodud tingimusi ning lisaks allolevaid kriteeriume.

2. Asukoha eelvaliku seletuskirjas ja selle lisades määratud asjakohased uuringud/analüüsid/inventuurid/hinnangud (seal hulgas müra ja varjutuse modelleeringud, nähtavusanalüüs koos visualiseeringutega, linnustiku ja nahkhiire uuringud) viiakse läbi pärast projekteerimistingimuste väljastamist ja enne ehitusloa andmist ehitusprojekti koostamisega paralleelselt ning vajadusel sätestatakse uuringute läbiviimise kohustus projekteerimistingimustes (kõrvaltingimusena). Asjakohasel juhul koostatakse uuringute aruanne. 696 SE järgsed PlanS-i ja EhS-i muudatused ega nende selgitused ei välista täiendavate uuringute läbiviimist pärast projekteerimistingimuste andmist ehitusprojekti täpsusastme saavutamiseks, kui KOV EP asukoha eelvaliku (ning vastavas etapis juba läbi viidud uuringute ja KSH) tulemusena on selgunud ala põhimõtteline sobivus. Oluline on, et KOV EP asukoha eelvaliku otsuse alusel on võimalik anda projekteerimistingimused EhS § 261 lg-le 2 ja EhS § 26 lg-le 4 vastavas täpsusastmes ning edasised vajalikud uuringud oleksid teostatud vähemalt ehitusloa andmise ajaks.

Vajadusel antakse KeHJS § 6 lg 2 p 3 ja lg 4, § 7 p 1, Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruse nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhinnang, täpsustatud loetelu“ § 2 p 2 ja EhS § 42 lg 2 alusel ning tuginedes muu hulgas ehitusprojekti koostamisega paralleelselt läbi viidud uuringutele, ehitusloa menetluses keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhinnang.

3. Projekteerimistingimuste ja ehitusloa andmisel tuleb määrata elektrituulikute ja muude tuulepargi osaks olevate või tuulepargi toimimiseks vajalike ehitiste asukohad, parameetrid ja täpsed tingimused ehitamiseks.

Täiendavalt tuleb arvestada järgmiste põhimõtetega:

Elektrituulikud

1. Lubatud maksimaalne elektrituulikute arv eelvalikualal nr 8/19 on 2 elektrituulikut.

2. Elektrituuliku maksimaalne kogukõrgus (elektrituuliku torni kõrgus koos laba pikkusega püstiasendis) on 250m.
3. Lubatud on paigaldada ainult uusi töökorras elektrituulikuid.
4. Eelvalikuala nr 8/19 piiridesse peab jääma tuuliku ehitisealune pind, sh tuuliku labade projektsioon.
5. Elektrituulikute asukohad, arv ja parameetrid (kõrgus, vundamendi ehitisealune pind jms) määratakse vastavalt täpsusastmele projekteerimistingimuste ja ehitusloa menetluse käigus.
6. Elektrituulikute põhimõtteline asukoht ja paiknemine on kujutatud käesoleva otsuse lisa 1 joonisel 12. Elektrituulikute täpsem asukoht ja paiknemine võib projekteerimistingimuste ja ehitusloa menetluse käigus muutuda, arvestades muu hulgas edasiste uuringute tulemusi.

Elektrituulikuid omavahel ja neid liitumispunktiga ühendavad seadmed ning ehitised

7. Elektrituulikuid omavahel ja neid liitumispunktiga ühendavaid seadmeid ning ehitisi on lubatud paigutada ka väljapoole eelvalikuala nr 8/19 KOV EP planeeringuala piires.
8. Tuulepargi liitumiseks elektrivõrguga on eelistatud olemasolevad kõrgepingealajaamad ja olemasoleva 110 kV või 330 kV liinile kavandatud alajaamad. Eelvaliku põhilahenduse koostamisel on ühendused kavandatud liinidele, mitte konkreetsetele alajaamadele, mida saab vajadusel juurde kavandada.
9. Tuulepargi elektrivõrguga liitumise asukoha määramisel eelistatakse võimalusel olemasolevaid trassikoridore ning kehtivate planeeringutega ettenähtud liinide trasse.
10. Eelvaliku põhimõtteline elektriliinide lahendus, kus on kajastatud õhu- ja maakaablite kavandamiseks mõeldud maa-alad on kajastatud otsuse lisa 1 asukoha eelvaliku seletuskirja joonistel 5, 7 ja 12.

Juurdepääsuteed

11. Juurdepääsuteid on võimalik paigutada ka väljapoole eelvalikuala nr 8/19.
12. Iga elektrituuliku juurde on vajalik rajada juurdepääsutee. Juurdepääsutee peab olema piisavalt suure kandevõime ja parameetritega, et võimaldada ehitustehnikaga liiklemist, tuuliku detailide transportimist ning hilisemat hooldust.
13. Elektrituulikuid teenindavate juurdepääsuteede asukohad ning ehitus- ja hooldusplatside asukohad ja parameetrid määratakse vastavalt täpsusastmele projekteerimistingimuste ja ehitusloa menetluses (juurdepääsuteede põhimõtteline lahendus otsuse lisa 1 asukoha eelvaliku seletuskiri joonistel 6, 7 ja 12).

Otsus antakse planeerimisseaduse § 95¹ lõike 1-3 ja § 109 lõike 1 ja 2 ning Skepast&Puhkim OÜ töö „Põltsamaa valla tuuleparkide kohaliku omavalitsuse eriplaneering, I etapp, asukoha eelvalik“ koos lisadega (1. Põltsamaa valla tuuleparkide eriplaneeringu mõjude hindamise, sh KSH aruande eelnõu, 2.

Põltsamaa valla tuuleparkide eriplaneeringu mõjude hindamine, sh KSH. Kolme tuulepargiala mõjude ja leevendusmeetmete täpsustamine) alusel.

Põltsamaa Vallavolikogu otsustab:

1. Võtta vastu Põltsamaa valla tuuleparkide kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu asukoha eelvaliku seletuskiri koos lisadega (keskkonnamõju strateegilise hindamise esimese etapi aruanne ja kolme tuuleala täpsustus) (Skepast&Puhkim OÜ töö nr 2022-0046) eelvalikuala nr 8/19 osas. Asukoha eelvaliku otsuse vastuvõtmisega kinnitab volikogu, et valitud asukoht on kõige sobivam kohaliku omavalitsuse eriplaneeringuga kavandatava ehitise püstitamiseks ning et ehitise asukoht, püstitamise üldised tingimused, asukoha eelvaliku tegemine, asukoha eelvaliku otsus ja keskkonnamõju strateegilise hindamise esimese etapi aruanne vastavad õigusaktidele ning keskkonnamõju strateegilise hindamise esimese etapi aruande väljatöötamise kavatsuses sisalduv teave on piisav erinevate kaalutud asukohtade vahel valiku tegemiseks.
2. Valida eelvalikuala nr 8/19 tuuleparkide rajamiseks sobivaks (asukohaskeem otsuse lisa 2).
3. Loobuda eelvalikualal nr 8/19 detailse lahenduse koostamisest ja võtta vastu kohaliku omavalitsuse eriplaneering eelvalikualal nr 8/19 asukoha eelvaliku otsuse alusel.
4. Määrata käesoleva otsuse põhjendava osa peatükis IV viidatud tingimused projekteerimistingimuste andmise aluseks olevateks tingimusteks eelvalikualal nr 8/19 tuulepargi püstitamiseks.
5. Kohaliku omavalitsuse eriplaneering sisaldab ettepanekut Jõgeva maavanema 01.12.2017 korraldusega nr 1-1/2017/305 kehtestatud Jõgeva maakonnaplaneeringu 2030+ muutmiseks. Ettepaneku kohaselt tuleks lisada maakonnaplaneeringusse eriplaneeringuga kavandatud tuulepargi alad asukoha eelvaliku seletuskirja joonisel 2 näidatud asukohas ning arvestada, et neile aladele kehtivad eriplaneeringuga määratud meetmed.
6. Põltsamaa Vallavalitsusel avaldada ja saata teated käesoleva otsuse kohta planeerimisseaduses sätestatud korras.
7. Otsust on õigus vaidlustada 30 päeva jooksul, arvates päevast, millal vait esitama õigustatud isik otsusest teada sai või oleks pidanud teada saama, esitades vaide Põltsamaa Vallavolikogule haldusmenetluse seadusega vaidemenetlusele kehtestatud korras. Otsuse peale on kaebeõigusega isikul õigus esitada kaebus Tartu Halduskohtule halduskohtumenetluse seadustiku §-s 46 sätestatud tähtaegadel ja halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras.

Indrek Eensalu
vallavolikogu esimees

Lisa 1. Skepast&Puhkim OÜ töö nr 2022-0046 „Põltsamaa valla tuuleparkide kohaliku omavalitsuse eriplaneering, I etapp, asukoha eelvalik“ koos lisadega

Lisa 2. Eelvalikuala nr 8/19 asukohaskeem